

אמר לי אחד מעמיתיו כי זו "הלכה ואין מורין כן". לא מפני ששמגר טועה, אלא מפני שאם ינהגו כמותו תתעצם הסכנת בכתי המשפט באורח ניכר, ועשיית הדין והצדק תידחה יותר מכפי שהיא מתאחרת עתה.

רק שעסקות הטיעון שעושה הפרקליטות עם העבריינים מקדמות אולי את מועד עשיית הצדק, אבל משבשות את תוכנו. הפרשיות הנור שאות את שמם של יונה מצגר, אליעזר בר-לנר, יאשיהו פינטו, משה קצב (שסירב לממש את העיסקה) ואהוד אולמרט (בפרשת השיבוש) ועתה גם בעתירה של התנועה לאיכות השלטון לבג"ץ נגד ההסדר עם עורך הדין נבות תל-צור הן הוכחה מוצקה לצדקת עמדתו של שמגר. העליון אינו נוטה להתערב בתוכנו. כך אירע השבוע. שי ניצן סיכם עם מקבל השוחר במי-ליונים יונה מצגר, כי יאסר למשך שלוש שנים וחצי. השופט המחוזי משה יועד הכהן התקומם וגזר עליו ארבע וחצי. עמיתיו בעליון חזרו והורידו את רף המאסר לתקופה המקורית. אפשר להבין, פרימה מתמדת של סיכומי הפרקליטות עם הסניגורים תמוסס את תעשיית עסקות הטיעון. העבריינים המודה באשמה ראוי למידה של ביטחון כי העיסקה שנעשתה עימו תחזיק מים אלא אם כן לקתה בחוסר סבירות קיצוני. אך אם הפרקליטות אינה מסוגלת להוציא תחת ידה עסקות סבירות שירתעו את העבריינים אלא להפך, עדיף שייעשה צדק באיחור ולא אי-צדק בהקדם.

זוכרים את הארמנים

גיבורת ספרה החדש של אורה אחימאיר "אררטים" נשואה לאקדמאי המכונס בתוך עצמו. היא אם לשניים, אחד נכה. חוקרת שואה הנפגשת עם אמריקני ממוצא ארמני, שער-מד בראש מיום בינלאומי. הוא שומע כי לפני מלחמת השחרור, שחצתה את ירושלים, הכירה הגיבורה – ובעיקר אמה – ארמנית, שהיתה ניצולת הטבח שערכו הטורקים בה ובכני עמה ב-1915 ואף הותירה עדות אשר נכתבה על ידי סבתה של החוקרת בעיר חאלב, סוריה. סיפור על אהבה וייסורים וצער ומערכות יחד סים ורומן בלתי ממומש ועוינות לחוקרת ישראלית באירופה העכשווית, ואפילו חיזוי אפוקליפטי, שזורים ב"אררטים", ומשהו מניחוח "מוסא דאג" לפרנץ ורפל. סערה בלשון רגועה. אך מה לאחימאיר שחדרה לכתובה הספרותית בגיל מבוגר יחסית בספרה "כלה" ולטבח הארמנים? היא נשואה לעמיתי יעקב אחימאיר, שבמהלך הקריירה שלו מיעט לנקוט עמדות בפומבי, אבל חרג מנוהגו ותקף בחריפות את האדישות הישראלית לגורל הארמנים. הספר הוקדש לו. גם אחיו יוסי אחימאיר תבע את עלבונם של הארמנים. ב"אררטים" נחשף כי הנושא עובר מדור-דור במשפחתם. ב-1947 כתב אביהם אב"א אחימאיר – פובליציסט נודע מימין – כי "הארמנים הם בעצם כמו היהודים, בכל מקום הם במיעוט, והם בעלי היסטוריה עקובה מדם. רבר שנעשה כלפי שליש מהעם הארמני במלחמה העולמית הראשונה חזר במימדים יותר גדולים כלפי שליש מהאומה שלנו במלחמת העולם השנייה".

ההשוואה קרובה אך לא מדויקת. לפני שנים שיחקתי באתר שחמט עם ארמני, שהציג עצמו כנציג של ממשלה גולה באירופה, וחלק ניכר מהזמן הוקדש להשוואה זו ולא ל"מט" ו"פוט". ככל זאת ארמנים שהזדהו עם האימפריה העות'מאנית ותמכו בה לא נטבחו. קהילה אר-מנית ניהלה במהלך מלחמת העולם הראשון נה חיים סדירים באיסטנבול או בעיר טורקית אחרת, ואילו ליהודים לא היתה אפשרות לה-ציל את חייהם אפילו אם היו מתנדבים להילחם בשירות הנאצים בסטלינגרד. "אררטים" – ספר שובה לב – רמז להשוואה, אך לא העמיק. ■

כולם מחכים לראות מה הצעד הבא. טראמפ ואבו מאזן בבית הלבן, השבוע
צילום: אי.פי.אי

זוכרים את החיבור האיתן בין נעמי ושולי. ריב-לין ראוי לשורה שבשיר – "ולך לקשור כתרים".

עיסקה וקוף בה

נשיא העליון בדימוס מאיר שמגר הסתייג עד כדי שלילה מעסקות טיעון בין הפרקליטות לבין עבריינים-בכוח. הוא סבר כי יש להן הצדקה במקרים נדירים בלבד. מקומו של הצדק להיעשות בבית המשפט. בערב שהוקדש לספרו "תם ולא נשלם" במרכז הבינתחומי בהרצליה

צילום: תומר אחימאיר

אורה אחימאיר. ספרה על טבח הארמנים קשור לעניין משפחתה בנושא. ב-1947 כתב אב"א אחימאיר כי "הארמנים הם בעצם כמו היהודים". ההשוואה קרובה אך לא מדויקת

מוד על הרגליים ודאי יהיו לא מעטים שישמחו לראות אותי (נופל)". עוז במיטבו.

השיר והעיר גם יחדיו

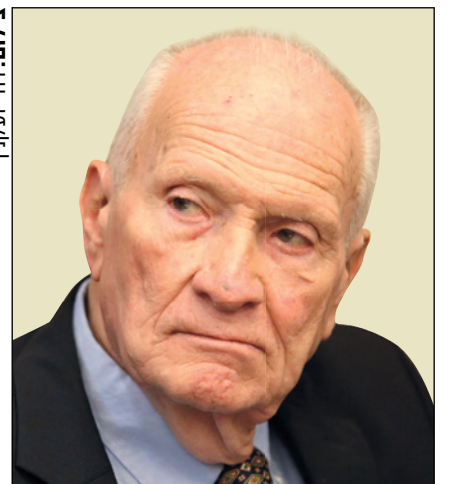
היעלה על הדעת לרטש פניו של אחד משר-לושה הצנחנים שהונצחו באקראי ליד הכותל המערבי בתצלומי האלמוותי של דיוויד רובינגר? או את דיוקנם של משה דיין ויצחק רבין ועוזי נרקיס בבואם בשער העיר המשוחררת, שחברה לה יחדיו? ואולי את פס הקול בן שלוש המילים של מפקד חטיבת הצנחנים מרדכי (מוטה) גור – "הר הבית בידניו"? אך כך נהג בדורסנות מי שהרחיק מטקס הדלקת המשואות את שולי נתן במנעו ממנה לשיר במלואו את כמעט-המנונה של נעמי שמר "ירושלים של זהב". השיר הזה הושמע בדיוק באותו לילה לפני 50 שנים, ובישר בלא-יודעים את שחרורה בעור כמה ימים; ומילותיו הן מלאכת מחשבת של הכרת המקורות העבריים ושילובם בשיר, שלא היה כמותו; שבמהותו הוא "כי שמך צורב את הש-פתיים". כאשר נשמע קול הפעמונים של שולי נתן ב"ירושלים של זהב" פקדה חוויה תזויתית את הארץ, אולי אפילו הוכתה בסנורים, ובוודאי בדמע, כאילו אלה הם תבלי משיח (או עוד הירשו לעצמם מנהיגים חילונים להשתמש במונח זה. גם שמר עצמה, בת קיבוץ כנרת).

אין לבוא בטענות לריטה, שבחרה לתפוס את מקומה של נתן, וגם זכתה בימים אלה בתואר הזמרת האהובה. הפיתוי גדול מדי, ורק מעטים יכולים לאמץ את הכלל – "איזהו גיבור? הכו בש את יצרו". אך ביוכל לשיר ולשחרור ירו-שלים, שירדו יחדיו לעולם, ההיסטוריה היתה צריכה להכריע.

למרב המזל התברך ראובן (רובי) ריבלין בתור בנה שלא רוחה בטקס העלאת המשואות שארגנה מירי רגב. בשומעו על ההרחה הזמין את שולי נתן לשיר במשכנו וזכר-גם-זכר את הדמע וההת-רגשות המקורית שליוו את "ירושלים של זהב" ב-1967. הציל את כבודנו. לפחות של אלה אשר

ואת הרחפורים של אריאל שרון מוחקים מעל פני האדמה את ההתנחלויות של שרון בעזה – לא יקנה בקלות את גלולות הייאוש שנקראות 'בלתי הפיך'.

אחרי שנבעת משרטוט המדינה האחת בין הים לבין הירדן שתהיה ערבית ולא דרלאומית, ושר-טט במשנה ובגמרא וביצירה החילונית ששמה תל אביב, סיכם עוז: "אני אוהב את ישראל גם כשאני לא יכול לסבול אותה. אם נגזר עלי ליפול יום אחד ברחוב אני רוצה בישראל. לא בלונדון, בפאריס, בברלין ובניו יורק. כאן יבואו מייד אנשים וזים וירימו אותי (וכאשר שוב אע-

צילום: דודי ונקין

מאיר שמגר. הסתייג עד כדי שלילה מעסקות טיעון בין הפרקליטות לבין עבריינים. הוא סבר כי יש להן הצדקה במקרים נדירים בלבד. מקומו של הצדק להיעשות בבית המשפט

